

11sinif 13-soz-p03-cahiliyet-icinde-ayetlerin-ihya-edici-tesiri - Set 1

1-) Parçada, Kur'an âyetlerinin küfür karanlığını dağıtmasını daha iyi hissetmek için okuyucuya nasıl bir hayal kurması tavsiye ediliyor? (16 kelime)
Kendini cehaletin ve gafletin

2-) Bu hayal içinde dünyanın durumu nasıl tasvir ediliyor? (12 kelime)
Varlıkların, bilgisizlik ve

3-) Kur'an'dan gelen ilahî hitap duyulunca varlıkların görünüşünde nasıl bir değişim meydana geliyor? (16 kelime)
Önceden ölü veya uykuda

4-) Gökyüzü ve yıldızlar, bu bakış açısıyla nasıl anlam kazanıyor? (17 kelime)
Gök bir bütün hâlinde

5-) Yeryüzü, denizler, karalar, hayvanlar ve bitkiler bu yeni nazarda nasıl değerlendiriliyor? (14 kelime)
Hepsi Allah'ı tesbih

6-) Metne göre bugünün insanı neden o ilk muhatapların aldığı zevki tam olarak kavrayamayabilir? (20 kelime)
Çünkü Kur'an'ın getirdiği nur zamanla

7-) İslâm'ın yayılması ve bilgilerin yerleşmesi, âyetlerin ilk tesirini anlamada nasıl bir sonuç doğurmuştur? (17 kelime)
Hakikatler açık ve bilinir

8-) Parçada geçen i'cazın bu bölümde öne çıkan yönü nedir? (13 kelime)
Âyetlerin, karanlık anlayışları

9-) Bu bölümün sonunda niçin bir temsil anlatılacağına haberi veriliyor? (16 kelime)
Kur'an'ın çok yüksek bir

11sinif 13-soz-p03-cahiliyet-icinde-ayetlerin-ihya-edici-tesiri - Set 2

1-) Metinde, Kur'an âyetleri neye benzetilerek tanıtılıyor? (13 kelime)

Delici ve parlak

2-) Okuyucunun eski döneme gitmiş gibi düşünmesi neden isteniyor? (17 kelime)

Kur'an'ın indiği ilk ortamda

3-) Cehalet ve gafletin hâkim olduğu ortamda varlıklara nasıl bakıldığı anlaşılıyor? (11 kelime)

Onlar sanki

4-) İlâhî beyan işitilince, insanların zihnindeki eşya tasavvuru nasıl değişiyor? (13 kelime)

Eşya sessiz ve

5-) Parçada göğün bir ağız gibi gösterilmesi neyi anlatmak için kullanılmıştır? (16 kelime)

Kâinatın topluca Allah'ı bildiren

6-) Yıldızların birer hikmet ifadesi gibi görülmesi hangi kavrayış değişimini gösterir? (17 kelime)

Onların sadece maddî cisimler

7-) Metne göre alışkanlık perdesi, âyetlerin mucize yönünü fark etmeyi nasıl etkiler? (14 kelime)

İnsan sürekli gördüğü

8-) "Ulûm-u mütearife" hâline gelmek burada ne anlama geliyor? (18 kelime)

Bir zamanlar yeni ve

9-) Bu parçada asıl verilmek istenen temel mesaj nedir? (18 kelime)

Kur'an'ın, ilk indiği ortamda

11sinif 13-soz-p03-cahiliyet-icinde-ayetlerin-ihya-edici-tesiri - Set 3

1-) Parçada, Kur'an'ın tesirini anlamak için hangi tarihî ortam özellikle hatırlatılıyor? (7 kelime)
İslâm'dan

2-) O dönemde eşyanın “perde altında” kalması hangi manaya gelir? (10 kelime)
Varlıkların gerçek

3-) Kur'an'ın yüce hitabı duyulunca “ölü” gibi görülen varlıkların “dirilmesi” nasıl anlaşılmalıdır? (15 kelime)
Bu, onların gerçekten

4-) Metinde yıldızların önceki ve sonraki algısı arasında nasıl bir fark kuruluyor? (13 kelime)
Önceden donuk ve

5-) Arzın, denizin ve karanın birer dil gibi tasvir edilmesi neyi düşündürür? (14 kelime)
Bütün yeryüzünün Allah'ın

6-) Metne göre sadece bugünün rahat ve alışılmış bakışıyla yetinmek niçin eksik kalır? (13 kelime)
Çünkü bu bakış,

7-) İslâm nurlarının yayılmasıyla oluşan yeni ortam, eski karanlığı anlamayı neden zorlaştırır? (11 kelime)
Sonraki aydınlık,

8-) Bu pasajda Kur'an'ın hangi iki özelliği birlikte öne çıkarılıyor? (11 kelime)
Mucize oluşu

9-) Son cümlede temsil dinlemeye çağrı yapılması, anlatım bakımından ne işe yarar? (13 kelime)
Soyut ve yüksek

11sinif 13-soz-p03-cahiliyet-icinde-ayetlerin-ihya-edici-tesiri - Set 4

1-) Bu parçada Kur'an'ın âyetleri insan üzerinde nasıl bir etki meydana getiriyor? (11 kelime)
İnsanın bakışını

2-) Eski cahiliye ortamı neden özellikle seçilmiş olabilir? (15 kelime)
Karanlığın yoğun olduğu

3-) Metinde “uyanana varlıklar” ifadesiyle verilmek istenen düşünce nedir? (13 kelime)
Kâinatın anlamsız değil,

4-) Yıldızların ve diğer mahlûkların yeni bir gözle görülmesi, insanın inancını nasıl etkiler? (8 kelime)
İnsanı tabiata

5-) Parçaya göre niçin geçmişe bugünün alışkanlıklarıyla bakmak yeterli değildir? (12 kelime)
Çünkü alışılmışlık, ilk

6-) Âyetlerin dağıttığı “zulûmat” sadece fizikî karanlık mıdır? Açıklayınız. (10 kelime)
Hayır; asıl

7-) Burada Kur'an'ın i'cazı hangi yönüyle tatrılmak isteniyor? (14 kelime)
İnsanların dünyayı görüş

8-) Metinde “tatlı bir zembere” benzeri anlatımın işlevi nedir? (17 kelime)
Kur'an'ın etkisinin sert bir

9-) Bu parçadan hareketle, Kur'an'ın kâinata bakış kazandırmadaki rolü nasıl özetlenebilir? (15 kelime)
Kur'an, eşyayı sessiz

11sinif 13-soz-p03-cahiliyet-icinde-ayetlerin-ihya-edici-tesiri - Set 5

1-) Parçada Kur'an'ın ışığı ile giderilen şeyler nelerdir? (8 kelime)

İnançsızlık, bilgisizlik

2-) Okuyucuya kendini çölde ve cehalet çağında düşünmesi söylenirken hangi eğitim yöntemi kullanılıyor? (10 kelime)

Hayal ettirerek

3-) Kur'an gelmeden önce varlıkların "uyumuş" gibi görünmesi neyin sonucu olarak anlatılıyor? (10 kelime)

İnsanların hakikati

4-) İlâhî kelimeler sonrasındaki yıldızların ve yeryüzünün konuşur gibi algılanması neyi ifade eder? (12 kelime)

Her şeyin kendi

5-) Hayvanlar ve bitkilerin tesbih eden kelimeler gibi gösterilmesi nasıl bir dünya görüşüne kapı açar? (16 kelime)

Kâinatı cansız bir yığın

6-) Günümüzde yaşayan birinin bu etkiyi tam duyamamasının iki sebebi nelerdir? (14 kelime)

Birincisi hakikatlerin zamanla

7-) Parçada "sathî bakış" eleştirilirken ne kastediliyor? (11 kelime)

Yüzeyde kalıp

8-) Burada sözü edilen i'caz, daha çok akla mı yoksa duygu ve tecrübeye mi hitap ediyor? (14 kelime)

Her ikisine de

9-) Temsile geçmeden önce yapılan çağrı, okuyucudan nasıl bir dikkat bekliyor? (14 kelime)

Sıradan bir okuma

11sinif 13-soz-p03-cahiliyet-icinde-ayetlerin-ihya-edici-tesiri - Set 6

1-) Metinde Kur'an âyetlerinin nur saçması hangi iki netice ile birlikte anılıyor? (10 kelime)

Mucize oluşunu

2-) Cahiliye devrinin hatırlatılması, Kur'an'ın hangi yönünü daha görünür kılar? (9 kelime)

Karanlık bir

3-) Varlıkların önce cansız ve donuk, sonra zikir hâlinde görülmesi hangi bakış değişimini anlatır? (8 kelime)

Madde merkezli

4-) Göğün ağız, yıldızların söz, yerin baş gibi tasvir edilmesi nasıl bir anlatım amacına hizmet eder? (14 kelime)

Kâinatın bütünüyle anlam

5-) Metne göre ilk muhatapların yaşadığı hayret ve lezzet neden daha kuvvetlidir? (12 kelime)

Çünkü onlar, hakikatlerin

6-) Sonraki nesiller için "ülfet" neden bir engel sayılıyor? (13 kelime)

Sürekli görülen ve

7-) "Birçok i'caz çeşidi içinde bu çeşidi" ifadesinden hangi sonuç çıkarılabilir? (16 kelime)

Kur'an'ın mucizeliğinin tek bir

8-) Bu bölümde öne çıkan i'caz çeşidi kısaca nasıl tanımlanabilir? (13 kelime)

Âyetlerin, kâinatı manalı

9-) Parçanın genel akışına göre okuyucudan beklenen tutum nedir? (14 kelime)

Alışkanlığı bırakıp Kur'an'a

CEVAP ANAHTARI

11sinif 13-soz-p03-cahiliyet-icinde-ayetlerin-ihya-edici-tesiri - Set 1 -

CEVAPLAR

1-) Parçada, Kur'an âyetlerinin küfür karanlığını dağıtmasını daha iyi hissetmek için okuyucuya nasıl bir hayal kurması tavsiye ediliyor?

Kendini cehaletin ve gafletin yaygın olduğu eski bir dönemde, çöl hayatının ortasında yaşıyormuş gibi düşünmesi isteniyor.

2-) Bu hayal içinde dünyanın durumu nasıl tasvir ediliyor?

Varlıkların, bilgisizlik ve dikkatsizlik sebebiyle manasız ve cansız görülür hâlde olduğu anlatılıyor.

3-) Kur'an'dan gelen ilahî hitap duyulunca varlıkların görünüşünde nasıl bir değişim meydana geliyor? Önceden ölü veya uykuda sanılan varlıklar sanki canlanmış, uyanmış ve Allah'ı anan mahlûklar olarak görünmeye başlıyor.

4-) Gökyüzü ve yıldızlar, bu bakış açısıyla nasıl anlam kazanıyor?

Gök bir bütün hâlinde konuşan bir yapı gibi, yıldızlar da hikmet ve hakikati gösteren işaretler gibi görülüyor.

5-) Yeryüzü, denizler, karalar, hayvanlar ve bitkiler bu yeni nazarda nasıl değerlendiriliyor?

Hepsi Allah'ı tesbih eden ve manevî bir dil ile O'nu bildiren varlıklar olarak anlaşılmaktadır.

6-) Metne göre bugünün insanı neden o ilk muhatapların aldığı zevki tam olarak kavrayamayabilir?

Çünkü Kur'an'ın getirdiği nur zamanla iyice tanınmış, alışılmış bilgi hâline gelmiş; insanlar da ülfet sebebiyle ilk tesiri derinden hissedemez olmuştur.

7-) İslâm'ın yayılması ve bilgilerin yerleşmesi, âyetlerin ilk tesirini anlamada nasıl bir sonuç doğurmuştur?

Hakikatler açık ve bilinir hâle geldiği için, ilk defa karanlığı yaran o güçlü etkiyi fark etmek zorlaşmıştır.

8-) Parçada geçen i'cazın bu bölümde öne çıkan yönü nedir?

Âyetlerin, karanlık anlayışları dağıtıp varlıkları anlamlı ve canlı gösteren hidayet verici mucize oluşudur.

9-) Bu bölümün sonunda niçin bir temsil anlatılacağına haberi veriliyor?

Kur'an'ın çok yüksek bir mucizelik derecesini akla daha iyi yaklaştırmak için örnekli bir açıklamaya geçileceği bildiriliyor.

11sinif 13-soz-p03-cahiliyet-icinde-ayetlerin-ihya-edici-tesiri - Set 2 -

CEVAPLAR

1-) Metinde, Kur'an âyetleri neye benzetilerek tanıtılıyor?

Delici ve parlak yıldızlara benzetilerek yol gösterici ve karanlığı giderici yönleri öne çıkarılıyor.

2-) Okuyucunun eski döneme gitmiş gibi düşünmesi neden isteniyor?

Kur'an'ın indiği ilk ortamda meydana getirdiği büyük zihnî ve manevî değişimi daha canlı fark etmesi için isteniyor.

3-) Cehalet ve gafletin hâkim olduğu ortamda varlıklara nasıl bakıldığı anlaşılıyor?

Onlar sanki sadece hareketsiz, şuursuz ve tabiata bağlı şeylermiş gibi görülüyor.

4-) İlâhî beyan işitilince, insanların zihnindeki eşya tasavvuru nasıl değişiyor?

Eşya sessiz ve amaçsız görünmekten çıkıp bilinçli şekilde Rabbi'ni anan mahlûklar olarak algılanıyor.

5-) Parçada göğün bir ağız gibi gösterilmesi neyi anlatmak için kullanılmıştır?

Kâinatın topluca Allah'ı bildiren ve O'nu zikreden büyük bir düzen içinde olduğuna dikkat çekmek için kullanılmıştır.

6-) Yıldızların birer hikmet ifadesi gibi görülmesi hangi kavrayış değişimini gösterir?

Onların sadece maddî cisimler değil, aynı zamanda ilahî sanat ve manaya işaret eden deliller olarak anlaşılmasını gösterir.

7-) Metne göre alışkanlık perdesi, âyetlerin mucize yönünü fark etmeyi nasıl etkiler?

İnsan sürekli gördüğü için derin anlamı kaçırır; böylece âyetlerin karanlığı dağıtan yönünü tam hissedemez.

8-) "Ulûm-u mütearife" hâline gelmek burada ne anlama geliyor?

Bir zamanlar yeni ve sarsıcı olan hakikatlerin sonradan herkesçe bilinen ve olağan karşılanan bilgiler durumuna gelmesini ifade ediyor.

9-) Bu parçada asıl verilmek istenen temel mesaj nedir?

Kur'an'ın, ilk indiği ortamda insanın kâinata bakışını kökten değiştirip her şeyi Allah'a işaret eden canlı deliller hâline gösterdiğiidir.

11sinif 13-soz-p03-cahiliyet-icinde-ayetlerin-ihya-edici-tesiri - Set 3 -

CEVAPLAR

1-) Parçada, Kur'an'ın tesirini anlamak için hangi tarihî ortam özellikle hatırlatılıyor?

İslâm'dan önceki cehalet döneminin çöl hayatı hatırlatılıyor.

2-) O dönemde eşyanın “perde altında” kalması hangi manaya gelir?

Varlıkların gerçek hikmetinin ve Allah'ı gösteren yönünün fark edilmemesi demektir.

3-) Kur'an'ın yüce hitabı duyulunca “ölü” gibi görülen varlıkların “dirilmesi” nasıl anlaşılmalıdır?

Bu, onların gerçekten can değiştirmesi değil; insan zihninde anlam kazanıp şuurlu bir tesbih içinde görülmesidir.

4-) Metinde yıldızların önceki ve sonraki algısı arasında nasıl bir fark kuruluyor?

Önceden donuk ve sıradan parçalar gibi görülürken, sonrasında hakikati bildiren işaretler olarak görülüyorlar.

5-) Arzın, denizin ve karanın birer dil gibi tasvir edilmesi neyi düşündürür?

Bütün yeryüzünün Allah'ın kudretini ve hikmetini anlatan bir ifade aracı gibi anlaşılması gerektiğini düşündürür.

6-) Metne göre sadece bugünün rahat ve alışılmış bakışıyla yetinmek niçin eksik kalır?

Çünkü bu bakış, âyetlerin indiği andaki yeniliği, sarsıcılığı ve dönüştürücü etkisini göstermeye yetmez.

7-) İslâm nurlarının yayılmasıyla oluşan yeni ortam, eski karanlığı anlamayı neden zorlaştırır?

Sonraki aydınlık, önceki karanlığın ağırlığını unutturduğu için değişimin büyüklüğü tam seçilemez.

8-) Bu pasajda Kur'an'ın hangi iki özelliği birlikte öne çıkarılıyor?

Mucize oluşu ve doğru yola ileten bir nur oluşu birlikte vurgulanıyor.

9-) Son cümlede temsil dinlemeye çağrı yapılması, anlatım bakımından ne işe yarar?

Soyut ve yüksek bir hakikati, örnek üzerinden daha anlaşılır hâle getirmeye hazırlık yapar.

11sinif 13-soz-p03-cahiliyet-icinde-ayetlerin-ihya-edici-tesiri - Set 4 -

CEVAPLAR

- 1-) Bu parçada Kur'an'ın âyetleri insan üzerinde nasıl bir etki meydana getiriyor?
İnsanın bakışını değiştirerek daha önce fark etmediği ilahî manaları görmesini sağlıyor.
- 2-) Eski cahiliye ortamı neden özellikle seçilmiş olabilir?
Karanlığın yoğun olduğu bir zeminde nurun değeri ve tesiri daha açık ortaya çıktığı için seçilmiştir.
- 3-) Metinde “uyanana varlıklar” ifadesiyle verilmek istenen düşünce nedir?
Kâinatın anlamsız değil, Allah'a kulluk eden ve O'nu gösteren bir düzen içinde olduğudur.
- 4-) Yıldızların ve diğer mahlûkların yeni bir gözle görülmesi, insanın inancını nasıl etkiler?
İnsanı tabiata takılı kalmaktan çıkarıp tevhid düşüncesine yaklaştırır.
- 5-) Parçaya göre niçin geçmişe bugünün alışkanlıklarıyla bakmak yeterli değildir?
Çünkü alışılmışlık, ilk vahyin açtığı yepyeni manaları sıradanlaştırır ve derin tadı azaltır.
- 6-) Âyetlerin dağıttığı “zulûmat” sadece fizikî karanlık mıdır? Açıklayınız.
Hayır; asıl kastedilen inkâr, cehalet ve gaflet gibi manevî karanlıklardır.
- 7-) Burada Kur'an'ın i'cazı hangi yönüyle tatrılmak isteniyor?
İnsanların dünyayı görüş biçimini değiştirip her şeyi anlamlı hâle getiren ifade gücüyle tatrılmak isteniyor.
- 8-) Metinde “tatlı bir zembere” benzeri anlatımın işlevi nedir?
Kur'an'ın etkisinin sert bir bilgi vermekten öte, kalbe hoş gelen ve ruhu uyandıran bir yönü bulunduğunu sezdirir.
- 9-) Bu parçadan hareketle, Kur'an'ın kâinata bakış kazandırmadaki rolü nasıl özetlenebilir?
Kur'an, eşyayı sessiz ve dağınık görmekten kurtarıp onları Allah'ı tanıtan bir bütün olarak okumayı öğretir.

11sinif 13-soz-p03-cahiliyet-icinde-ayetlerin-ihya-edici-tesiri - Set 5 -

CEVAPLAR

1-) Parçada Kur'an'ın ışığı ile giderilen şeyler nelerdir?

İnançsızlık, bilgisizlik ve dalgınlıktan doğan manevî karanlıklar giderilmektedir.

2-) Okuyucuya kendini çölde ve cehalet çağında düşünmesi söylenirken hangi eğitim yöntemi kullanılıyor?

Hayal ettirerek hissettirme ve dönemin şartlarına girerek anlama yöntemi kullanılıyor.

3-) Kur'an gelmeden önce varlıkların "uyumuş" gibi görünmesi neyin sonucu olarak anlatılıyor?

İnsanların hakikati görememesinin ve kâinatı yanlış değerlendirmesinin sonucu olarak anlatılıyor.

4-) İlâhî kelimeler sonrası yıldızların ve yeryüzünün konuşur gibi algılanması neyi ifade eder?

Her şeyin kendi hâliyle Allah'ın birliğine ve hikmetine şahitlik ettiğini ifade eder.

5-) Hayvanlar ve bitkilerin tesbih eden kelimeler gibi gösterilmesi nasıl bir dünya görüşüne kapı açar?

Kâinatı cansız bir yığın değil, Rabbi'ne bağlı ve manalı bir yaratılış bütünü olarak görmeye kapı açar.

6-) Günümüzde yaşayan birinin bu etkiyi tam duyamamasının iki sebebi nelerdir?

Birincisi hakikatlerin zamanla yayılıp bilinir hâle gelmesi, ikincisi de insanların alışkanlık sebebiyle derinliği kaçırmasıdır.

7-) Parçada "sathî bakış" eleştirilirken ne kastediliyor?

Yüzeyde kalıp âyetlerin dönüştürücü ve mucizevî manasını derinlemesine düşünmeyen bakış kastediliyor.

8-) Burada sözü edilen i'caz, daha çok akla mı yoksa duygu ve tecrübeye mi hitap ediyor?

Her ikisine de hitap ediyor; hem anlamayı sağlıyor hem de hissedilen bir hayranlık uyandırıyor.

9-) Temsile geçmeden önce yapılan çağrı, okuyucudan nasıl bir dikkat bekliyor?

Sıradan bir okuma değil, derin düşünerek Kur'an'ın yüksek mucizeliğini kavramaya açık bir dikkat bekliyor.

11sinif 13-soz-p03-cahiliyet-icinde-ayetlerin-ihya-edici-tesiri - Set 6 -

CEVAPLAR

- 1-) Metinde Kur'an âyetlerinin nur saçması hangi iki netice ile birlikte anılıyor?
Mucize oluşunu göstermesi ve insanı doğru yola yöneltmesiyle birlikte anılıyor.
- 2-) Cahiliye devrinin hatırlatılması, Kur'an'ın hangi yönünü daha görünür kılar?
Karanlık bir ortamı aydınlatan dönüştürücü kudretini daha görünür kılar.
- 3-) Varlıkların önce cansız ve donuk, sonra zikir hâlinde görülmesi hangi bakış değişimini anlatır?
Madde merkezli bakıştan iman merkezli bakışa geçişi anlatır.
- 4-) Göğün ağız, yıldızların söz, yerin baş gibi tasvir edilmesi nasıl bir anlatım amacına hizmet eder?
Kâinatın bütünüyle anlam taşıyan, düzenli ve ilahî hakikati bildiren bir yapı olduğunu zihinde canlandırır.
- 5-) Metne göre ilk muhatapların yaşadığı hayret ve lezzet neden daha kuvvetlidir?
Çünkü onlar, hakikatlerin ilk defa karanlığı yarıp ortaya çıkışına bizzat şahit olmuşlardır.
- 6-) Sonraki nesiller için "ülfet" neden bir engel sayılıyor?
Sürekli görülen ve işitilen şeyler sıradan sanıldığı için, onların olağanüstü yönü fark edilmez.
- 7-) "Birçok i'caz çeşidi içinde bu çeşidi" ifadesinden hangi sonuç çıkarılabilir?
Kur'an'ın mucizeliğinin tek bir yönden ibaret olmadığı, burada ise özellikle bir yönünün ele alındığı sonucu çıkarılabilir.
- 8-) Bu bölümde öne çıkan i'caz çeşidi kısaca nasıl tanımlanabilir?
Âyetlerin, kâinatı manalı bir tesbih meclisi olarak gösterip insanın görüşünü değiştiren mucizevî tesiridir.
- 9-) Parçanın genel akışına göre okuyucudan beklenen tutum nedir?
Alışkanlığı bırakıp Kur'an'a ilk defa iniyormuş gibi dikkatle yaklaşması ve onun aydınlatıcı tesirini düşünmesidir.